

Ἐκθεση ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΩΡΑΙΤΗ

693.717.8812

www.kmoraiti.gr

22/8/2020

ΠΑΙΔΕΙΑ

Η παιδεία αποτελεί θεμελιώδη κοινωνική λειτουργία, γιατί στόχο έχει τη μεταβίβαση της υλικής, πνευματικής, ηθικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στη νεότερη γενιά. Μέσω αυτής η κοινωνία προσπαθεί να διαμορφώσει την ανθρώπινη προσωπικότητα σύμφωνα με τις επιθυμίες της· να καθορίσει την συμπεριφορά του νέου ανθρώπου, να πλουτίσει τον νου του με ιδέες και γνώσεις και την ψυχή του με ιδανικά. Αποτελεί βασικό φορέα κοινωνικοποίησης.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η λειτουργία της παιδείας στις οργανωμένες κοινωνίες πραγματοποιείται με τον θεσμό της εκπαίδευσης. Στις μέρες μας, η καθορισμένη χρονική διάρκεια, η επιλογή και η ιεράρχηση της παρεχόμενης γνώσης, οι συγκεκριμένοι ιδεολογικοί προσανατολισμοί, οι μέθοδοι διαπαιδαγώγησης και το εκπαιδευτικό προσωπικό αποτελούν παράγοντες της εκπαίδευσης.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

- Η δομή της οικογένειας, το μορφωτικό επίπεδο των γονιών καθώς και οι σχέσεις γονιών-παιδιών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Μέσα στην οικογένεια το παιδί αποκτά γνώσεις, διαμορφώνει τρόπους συμπεριφοράς και πραγματοποιεί την πρώτη του κοινωνικοποίηση.
- Το εκπαιδευτικό σύστημα και η ποιότητα των γνώσεων που παρέχονται στο σχολείο παίζουν καθοριστικό ρόλο. Στο σχολείο το παιδί διαπαιδαγωγείται συστηματικά και προετοιμάζεται για την ενήλικη ζωή του.
- Καθοριστικός είναι ο ρόλος της ιδεολογίας, που επικρατεί στην συγκεκριμένη κοινωνία. Το παιδί μαθαίνει τα ήθη, τα έθιμα, τις αντιλήψεις και τις αξίες των προηγούμενων γενεών και συχνά τα οικειοποιείται.
- Η πνευματική καλλιέργεια επιτυγχάνεται σημαντικά από την ατομική εκμετάλλευση τόσο των έμφυτων κληρονομικών ιδιοτήτων όσο και των βιωμάτων και εμπειριών του σύγχρονου ανθρώπου.
- Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας διαπαιδαγωγούν το σύγχρονο άνθρωπο (ραδιόφωνο, τηλεόραση, βιβλία, κινηματογράφος, περιοδικά, εφημερίδες).

ΟΦΕΛΗ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

- Ενισχύει την αντίληψη και την κρίση του ατόμου και συνεπώς του επιτρέπει να διακρίνει το καλό και το κακό, το δίκαιο και το άδικο.
- Αποτελεί σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης των νοητικών ικανοτήτων του ατόμου.
- Χαρίζει πνευματική ευρύτητα και έτσι διευκολύνει τις ανθρώπινες σχέσεις.
- Αυξάνει την γλωσσική ικανότητα του ανθρώπου.
- Καλλιεργεί την αυτοκριτική και συνεπώς το άτομο οδηγείται στην αυτογνωσία και κατ' επέκταση στην ετερογνωσία.
- Δίνει ένα σαφές κίνητρο στον άνθρωπο να ασχοληθεί ουσιαστικά με τα Γράμματα και τις Τέχνες.
- Διαμορφώνει πρόσωπα με σαφή αίσθηση της ευθύνης τόσο απέναντι στον εαυτό τους όσο και απέναντι στους συνανθρώπους τους.
- Περιορίζει τις προλήψεις και τις προκαταλήψεις.

- Βοηθά σημαντικά τον άνθρωπο να διαμορφώσει την προσωπική του ιδεολογία και τα δικά του αξιολογικά κριτήρια.

ΗΘΙΚΗ - ΨΥΧΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

- Αναπτύσσει τα ηθικά χαρακτηριστικά της ανθρώπινης προσωπικότητας: ειλικρίνεια, συνέπεια, ακεραιότητα, σεβασμό, αξιοπρέπεια, ανθρωπιά, εντιμότητα κ.α.
- Διαμορφώνει συναισθηματικά και ευαίσθητα άτομα.
- Καλλιεργεί ψυχικές ικανότητες: υπομονή, θάρρος, δυναμισμό, αποφασιστικότητα, αυτοπεποίθηση κ.α.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

- Αποτελεί έναν πολύ σημαντικό παράγοντα κοινωνικοποίησης.
- Καλλιεργεί την προτεραιότητα του συλλογικού συμφέροντος έναντι του ατομικού.
- Αναπτύσσει τις κοινωνικές αξίες: συνεργασία, δικαιοσύνη, ελευθερία, αγάπη, αλληλεγγύη κ.α.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

- Φέρνει σε επαφή τον άνθρωπο με την ιστορία, την παράδοση και τις ρίζες κάθε λαού.
- Καλλιεργεί την εθνική συνείδηση.
- Συντελεί στην κατανόηση του πολιτισμού των άλλων λαών καθώς και στην συνεργασία μεταξύ τους.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ:

- Διδάσκει και καλλιεργεί στο νέο άτομο το δημοκρατικό φρόνημα.
- Δραστηριοποιεί το άτομο, ώστε να συμμετέχει ενεργά στην πολιτική ζωή του τόπου.
- Γνωστοποιεί τα ατομικά δικαιώματα, καθώς και το απαραβίαστο δικαίωμα για περιφρούρησή τους.

ΠΑΙΔΕΙΑ

Ο όρος “παιδεία” μπορεί να έχει τρεις έννοιες:

- α) οι προσπάθειες της πολιτείας να οργανώσει την αγωγή (εκπαίδευση)
- β) τα αποτελέσματα της διδακτικής διαδικασίας πάνω στον άνθρωπο (μόρφωση)
- γ) οι επιδράσεις του περιβάλλοντος (γονέων, σχολείου, μέσων μαζικής ενημέρωσης, συνομήλικων κ.α.) στο αναπτυσσόμενο άτομο.

Στη σημερινή εποχή υπάρχει η πεποίθηση ότι είναι δυνατή η διαμόρφωση της ανθρώπινης προσωπικότητας μέσα από την παιδεία. Λαμβάνονται, βέβαια, υπόψη οι φυσικές ικανότητες του νέου που έχει από κληρονομικές καταβολές, αλλά καταλυτική θεωρείται η επίδραση της παιδευτικής διαδικασίας του περιβάλλοντός του. Κάθε εκπαιδευτικό σύστημα επιδιώκει: να δραστηριοποιήσει και να κατευθύνει τις δυνάμεις του νέου για να προσαρμοστεί καλύτερα στο φυσικό και ιστορικό-κοινωνικό περιβάλλον· να βοηθήσει το άτομο να αποκτήσει την ικανότητα να τροποποιεί και αναμορφώνει το περιβάλλον του, κατά τρόπο ώστε να επιτυγχάνει την ικανοποίηση των αναγκών και των φιλοδοξιών του· να αποκτά γνώσεις και δεξιότητες που θα το βοηθήσουν να βελτιώσει την συμπεριφορά του και να αντιμετωπίσει με αυτοτέλεια και υπευθυνότητα τις απαιτήσεις του περιβάλλοντος. Σύμφωνα με τον Παπανούτσο στόχοι του σχολείου είναι:

α) να καθοδηγούνται και να ασκούνται οι νέοι, ανάλογα με τις κλίσεις και τις ικανότητές τους,

β) να επιδιωχθεί γενική μόρφωση που να στοχεύει τόσο στη μετάδοση επαγγελματικών και εξειδικευμένων γνώσεων όσο και στην καλλιέργεια του πνεύματος της συνεργασίας και της αρμονικής συμβίωσης μεταξύ των ανθρώπων.

Κάθε κοινωνία προσαρμόζει την αγωγή που προσφέρει στους νέους ανάλογα με τις ανάγκες και τις αντιλήψεις της. Συνεπώς, η παιδεία, σε ένα συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, θα αποβλέπει στη διαμόρφωση του ιδεατού ανθρώπου, σύμφωνα με τα δεδομένα κοινωνικοπολιτιστικά πρότυπα.

Ένα από τα πολυτιμότερα αγαθά, με τα οποία μας φέρνει σ' επαφή η παιδεία είναι οι γνώσεις. Η σημασία τους είναι τεράστια για την κατανόηση του περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο ζούμε. Η διαδικασία να προσεγγίσουμε την αλήθεια και την σκέψη των άλλων αναπτύσσει το πνεύμα, οξύνει την κρίση και ξυπνά τη δημιουργική φαντασία. Η επαφή του ανθρώπου με την αλήθεια τον απελευθερώνει από τις πλάνες και τις προκαταλήψεις. Η επιτυχημένη παιδεία καλλιεργεί την φαντασία, την κριτική σκέψη και την εφευρετικότητα.

Επίσης, ευεργετική είναι η επίδραση της αγωγής στην ψυχή και στο ήθος του ανθρώπου. Ημερώνει το πάθος, την αγριότητα και την τυφλή παρόρμηση. Αντίθετα, καλλιεργεί την ημερότητα, την ευγένεια και, το υψηλό συναίσθημα. Με την παιδεία οδηγούμαστε στην αυτογνωσία, αποβάλλουμε κακές συνήθειες και ρυθμίζουμε σωστά την συμπεριφορά μας. Ερχόμαστε σ' επαφή με την ομορφιά, πλουτίζουμε τις εμπειρίες μας, καλλιεργούμε την ευαισθησία μας, εξευγενίζουμε τον εσωτερικό μας κόσμο. Έτσι επιτυγχάνεται η ισορροπία που οδηγεί στην ευτυχία.

Η παιδεία αποτελεί σημαντικό παράγοντα αύξησης της κοινωνικής ευθύνης και του χρέους απέναντι στους άλλους. Διαμορφώνει ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες που είναι ικανοί να συμμετέχουν στις υποθέσεις του συνόλου.

Είναι μεγάλο ευτύχημα για τον άνθρωπο ότι υπάρχει ένα μέσο για την βελτίωσή του: η παιδεία. Αυτό όμως αυξάνει ταυτόχρονα και τις ευθύνες του ατόμου, για τις παραλείψεις του στο θέμα της αγωγής του και ακόμα περισσότερο τις ευθύνες της πολιτείας, που έχει υποχρέωση να κρατά στην πρώτη θέση των προτεραιοτήτων της, την παιδεία του λαού.

ΣΤΟΧΟΙ

- **ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:** Το σχολείο οφείλει να καταδικάζει το υλιστικό πνεύμα που επικρατεί στην εποχή μας και να προβάλλει περισσότερα πνευματικά ενδιαφέροντα.
- **ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ:** Το σχολείο πρέπει να παρέχει πολιτιστική παιδεία και να φέρνει τους νέους σε ουσιαστική επαφή με την τέχνη μέσα από πολιτιστικές εκδηλώσεις, που θα λαμβάνουν χώρα σε σχολικούς χώρους. Επίσης χρέος των παιδαγωγών είναι να διοργανώνουν συνδιαλέξεις με ειδικούς ψυχολόγους, σχετικά με τα προβλήματα κοινωνικής παθογένειας.
- **ΠΟΛΙΤΙΚΗ:** Οφείλει το σχολείο να πολιτικοποιήσει το νέο, να τον ενημερώσει αντικειμενικά για το πολιτικό φάσμα του τόπου, ώστε να μην πέφτει θύμα της προπαγάνδας και του λαϊκισμού.
- **ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ:** Το σχολείο οφείλει να φέρνει σ' επαφή τον νέο με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και να καλλιεργεί την αμφισβήτηση και την κριτική, ώστε να είναι σε θέση ο σύγχρονος άνθρωπος να αντισταθεί στην παραπληροφόρηση και στον αποπροσανατολισμό.
- **ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ:** Το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να οικειοποιηθεί το μάθημα της περιβαλλοντικής αγωγής και της οικολογίας. Έτσι,

μέσα από τη σχολική διαδικασία ο νέος θα αποκτήσει οικολογικές ευαισθησίες και θα ανακτήσει το σεβασμό προς το φυσικό περιβάλλον.

- **ΙΔΕΕΣ - ΑΞΙΕΣ:** Μπορεί το σχολείο να συντελέσει στην αναβάθμιση της σύγχρονης ποιότητας ζωής μέσω της προβολής των ανθρωπιστικών αξιών.
- **ΠΑΡΑΔΟΣΗ:** Το σχολείο οφείλει να καλλιεργεί στους νέους την κοινή ιστορική μνήμη. Έτσι, θα συντελέσει στη διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

- Σε πνευματικό επίπεδο:
 - Να παρέχει γενικού περιεχομένου γνώσεις με ανθρωπιστικό περιεχόμενο που θα οδηγήσουν στη διαμόρφωση ολόπλευρων προσωπικοτήτων.
 - Να παρέχει δυνατότητα εξειδικευμένης γνώσης, σύμφωνης με τις εξελίξεις σε κάθε επιστημονικό κλάδο, ώστε το άτομο να μπορέσει να αποκατασταθεί επαγγελματικά και να είναι παραγωγικό.
 - Να οξύνει την κριτική σκέψη του ατόμου, ώστε να ελέγχει την πληθώρα των πληροφοριών που δέχεται.
 - Να καλλιεργεί σωστά τη γλωσσική ικανότητα, ώστε ο νέος να αντιστέκεται στην πολιτιστική αλλοτρίωση.
- Σε πολιτιστικό επίπεδο:
 - Να φέρει σε επαφή το νέο με την ιστορία, την παράδοση και τον πολιτισμό του δικού του αλλά και άλλων λαών.
 - Καλλιέργεια εθνικής συνείδησης
 - Να γνωρίσει τις τέχνες και να καλλιεργήσει την καλαισθησία και την καλλιτεχνική ευαισθησία.
- Σε πολιτικό επίπεδο:
 - Να γνωστοποιήσει τα ατομικά δικαιώματα και το απαραβίαστο δικαίωμα περιφρούρησης τους
 - Να δραστηριοποιεί το νέο, ώστε να συμμετέχει ενεργά στην πολιτική ζωή του τόπου
 - Να καλλιεργεί το δημοκρατικό φρόνημα.
- Σε κοινωνικό επίπεδο:
 - Να καλλιεργεί την προτεραιότητα του συλλογικού συμφέροντος έναντι του ατομικού.
 - Να αναπτύσσει κοινωνικές αξίες: δικαιοσύνη, συνεργασία, αλληλεγγύη, ελευθερία.
 - Να αποτελεί σωστό φορέα κοινωνικοποίησης.
- Σε ηθικό, ψυχικό επίπεδο:
 - Να αναπτύξει τα ηθικά χαρακτηριστικά της ανθρώπινης προσωπικότητας: ειλικρίνεια, συνέπεια, σεβασμό, αξιοπρέπεια, εντιμότητα κ.α.
 - Να διαπλάσει άτομα με ευαισθησίες και κατανόηση.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

- Με το προσωπικό του παράδειγμα να αποτελεί υγιές πρότυπο για τους νέους, που εφαρμόζει με συνέπεια και υπευθυνότητα όσα διδάσκει.
- Να ενδιαφέρεται για τη διάπλαση του πνεύματος, του ήθους και του χαρακτήρα των νέων.
- Να επικοινωνεί με τους νέους, να συμμερίζεται τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς τους και να κατανοεί την αμφισβήτηση τους.
- Να χρησιμοποιεί το διάλογο ως μόνη ασφαλή εκπαιδευτική πρακτική.
- Με τη χρήση κατάλληλων παιδαγωγικών και ψυχολογικών μεθόδων να βοηθά το νέο να ωριμάσει και να γίνει ένας αυθύπαρκτος άνθρωπος.
- Να καθοδηγείται από την αγάπη του για τα παιδιά και να προσπαθεί να γεφυρώνει την ηλικιακή απόσταση μαζί τους.
- Να εφοδιάζει το νέο με τις απαραίτητες γνώσεις και να τον μυεί σε έναν τρόπο σκέψης και έρευνας, ώστε να φτάνει μόνος του στη γνώση.
- Να καλλιεργεί την αυτενέργεια, την ατομικότητα και τη δημιουργικότητα κάθε μαθητή.
- Να καταστήσει το μαθητή ικανό να σκέφτεται, να κρίνει, να εκφράζεται πειστικά, να εργάζεται